

יום כיפור ON תפלת מוסף THE CONCLUSION OF

It is the practice among Ashkenazim to omit עלינו לשבח and פטום הקטורת, אין כא-להינו at the end of מוסף on תפלת מוסף. The earliest source to describe that custom is the following:

ספר מהרי"ל (מנהגים) הלכות יום כיפור- [כד] נשאל למהר"י סג"ל מפני מה א"א אין כא-להינו ביום הכפורים כמו בשאר יום טוב. והשיב דעיקר טעמא של אין כא-להינו משום מאה ברכות דחייבים לומר בכל יום. ובשבתות וביו"ט א"א רק ז' של י"ח דתפלה ונתייסדו באין כא-להינו י"ב אמן. 'אין' מי נודה כל אחד ד' פעמים, ואח"כ ברוך אתה והוי כאילו אמר ברוך אתה א-ל מלך נאמן י"ב פעמים ואינד ז' הרי י"ח ברכות עם ברכת המינין י"ט, וכן הוא במחזור ויטרי. אכן ביו"כ אומר בלא"ה אהללך בקול רם, ובו איתקנו י"ח ברכות. ועוד דאין כא-להינו נגד קרבנות איתקן וביה"כ מביאין הרבה קרבנות.

Translation: The Maharil was asked: why do we follow the practice of not reciting Ain K'Elokeinu on Yom Kippur as we do on other holidays? He answered that the primary reason to recite Ain K'Elokeinu is to facilitate reaching the goal of reciting one hundred Brachos each day. On Shabbos and on holidays, Shemona Esrei consists of only seven Brachos. The words of Ain K'Elokeinu were chosen to represent the recital of Amen twelve times. The word "Amen" can be found in Ain K'Elokeinu by combining the first letters of the words: "A'In, "M"i and "N"odeb. Each word is said four times as the lead word of four lines. Then we say the words Baruch Hu. That is similar to saying Baruch Ata Kail Melech Ne'Eman twelve times. Add that to the seven Brachos of Shemona Esrei and you are reciting nineteen Brachos when you include Birchas Ha'Minim. That is how the practice of reciting Ain K'Elokeinu is described in the Machzor Vitry. On Yom Kippur, we reach the goal of reciting one hundred Brachos in a different manner. In particular, the prayer leader recites the Piyut Aballilecha B'Kol Rom which includes references to all the Brachos of Shemona Esrei. It is also important to note that Ain K'Elokeinu was composed in connection with the sacrifices. On Yom Kippur, we already refer to the many Korbanos of Yom Kippur during the prayer service.

The פיוט of אהללך בקול רם which contains the ברכות of שמונה עשרה¹ is as follows:

[Each line is followed with the response of מי א-ל כבוד.]

*I shall proclaim Your praise with a loud voice/ Shield of Avrohom
In Your hands lies the fate of the dead/ He who resurrects the dead
Your greatness I will seek/ The Lord who is holy*

אֶהְלֵלְךָ בְּקוֹל רָם / מִן אַבְרָהָם
בְּיַדְךָ מִמְתִּים / מְחִיָּה הַמֵּתִים
גְּדֹלְךָ אֲדַרֵּשׁ / *הַמְלִיךָ* הַקְּדוֹשׁ

*He requires the study of knowledge/ He bestows knowledge
He who declares "Return" / Who delights in repentant return
Pardoning and forgiving/ He is the One who is quick to forgive*

דוֹרֵשׁ אֲמַרֵי דַעַת / חוֹנֵן הַדַּעַת
הַאוֹמֵר שׁוּבָה / הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה
מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ / הַמְרַבֵּה לְסִלּוֹת

1. Please note that the ברכות of שמונה עשרה found in this פיוט represent the ברכות of שמונה עשרה found in מנהג ארץ ישראל.

He extols Himself in purity / The redeemer of Israel
 He treats wounds and provides the means to survive / The healer of the sick
 He bestows good upon the days and the years / Who blesses the years
 The Almighty One of Israel / Who gathers in the dispersed of Israel
 He maintains a throne of justice / He is the king of justice
 They acknowledge You alone as one G-d / You who humble the evildoer
 He speaks and brings about / He is the source of trust for the righteous
 He provides light for the days / He is the builder of Yerushalayim
 Forgives the ones who rally around His flag / You who hear prayer
 As the very Highest, He preserves a manifold faithfulness / He forgives sins
 Our mouths will speak in prayer / To the One who sanctifies Israel
 Look please at the people whom are being ruined / You alone shall we serve in awe
 With voices of jubilation and thanks / It is good to acknowledge You with thanks
 In Your grandeur, bless the congregation that gathers around / May G-d bless you
 Your Shechina-nearness, signifies peace / Creator of peace

זָךְ וּמְתַהַלֵּל / גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל
 חוֹבֵשׁ וּמְבַלֵּה / רוֹפֵא חוֹלֵי
 טוֹב יָמִים וְשָׁנִים / מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים
 יְהִי לְיִשְׂרָאֵל / מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
 כּוֹנֵן כִּסֵּי מִשְׁפָּט / * הַמֶּלֶךְ * הַמְּשַׁפֵּט
 לֵךְ לְבַדְּךָ מִיַּחַדִּים / מְכַנְיַע גֵּדִים
 מְדַבֵּר וּמְקִים / מְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים
 נוֹתֵן אֹר וְיוֹמִים / * * בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם
 סֹלַח לְגַדְגָּלָה / שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה
 עֲלִיּוֹן אֲמוּנוֹת / סוֹלֵחַ עֲוֹנוֹת
 פִּינּוּ תְּפִלָּה יְמַלֵּל / לְמַקְדָּשׁ יִשְׂרָאֵל
 צִפּה נָא בְּמַאֲבָד / שְׁאוֹתֶךָ [לְבַדְּךָ] בְּיַרְאֵה נַעֲבָד
 קוֹל רִנָּה וְתוֹדוֹת / הַטּוֹב לֵךְ לְהוֹדוֹת
 רָם בָּרֵךְ קְהֵל הַמּוֹעֵד / יְבָרְכֶךָ ה'
 שְׂכִינְתֶךָ שְׁלוֹם / עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם

One early rabbinic authority reported the custom not to recite תפלת אין כאל-להינו after מוצאי יום כיפור of תפלת מעריב but to do so after מוצאי יום כיפור of מוסף:

סדר טרוי"ש סימן ז' – אין כאל-הינו אומ' אותו במוסף בין בשבת בין ביי"ט גם בהושענא רבא, אבל אין אומ' אותו בחול המועד גם לא במוסף יום כפור כשחל בימי חול שממתינים לאומרו עד אחר מעריב, וכשחל בשבת אומר' אותו למוסף כדינו², ולאחר מעריב אומ' ויתן לך כשאר מוצאי שבתות. ויתן לך נתקן למוצאי שבת לכניסת יום השבוע מפני פסוקי נחמות שבו.

Translation: Ein K'Elokeinu is to be recited in Tefilas Mussaf of Shabbos, Yom Tov and Hoshana Rabbah but not on Chol Ha'Moed nor after Tefilas Mussaf of Yom Kippur when Yom Kippur falls on a weekday when we wait until after Tefilas Maariv to say it. However when Yom Kippur falls on a Shabbos, we recite Ein K'Elokeinu in Tefilas Mussaf as we do on every Shabbos and on those days, after Tefilas Maariv on Yom Kippur, we say V'Yitain Lecha as we do every Motzei Shabbos. The prayer of V'Yitain Lecha was composed to be recited Motzei Shabbos as we enter the work week because of the verses of comfort included therein.

2. It is difficult to explain why יום כיפור should be viewed differently when it falls on a שבת. A possible explanation can be given based on the issue we explored in Newsletter 7-51 that אין כאל-הינו may be a prayer of גאולה and not a means by which to teach the goal of reciting one hundred ברכות on שבת.

להבין את התפלה

The reason to omit פטום הקטורת on יום כיפור is given as follows:

לבוש אורה חיים סימן תרכא' – ואין אומרים אין בא–להינו ביום כיפור, לפי שעיקרו לא נתקן אלא להשלים הברכות שמדלגין בשבתות וימים טובים מן הי"ח ברכות, וביום כיפור בלאו הכי משלימין הברכות בד' תפילות ובהרבה פיוטין כמו אהללך וכו', לכך אין צריכין לומר אין בא–להינו, גם פטום הקטורת אין צריך לאומרו לפי שהוא כלול כולו בעבודה ובשאר סליחות ופיוטים, ואומרים קדיש שלם:

Translation: We do not recite Ain K'Elokeinu on Yom Kippur because Ain K'Elokeinu was included in the Tefilos of Shabbos and Yom Tov primarily to assist the community to fulfill its obligation to recite one hundred Brachos each day since on those days we omit the thirteen middle Brachos of Shemona Esrei and substitute only one Bracha in their place. However, on Yom Kippur, we are able to reach the goal of reciting one hundred Brachos because we recite four prayer services and in many Piyuttim like A'Halilecha etc. we refer to Brachos. As a result it became unnecessary to recite Ain K'Elokeinu. Furthermore it is not necessary to recite the paragraph of Pitum Ha'Kitores because references to the Kitores are found in the Piyuttim that describe the sacrifices of the day. We then close Tefilas Mussaf by saying Kaddish Tiskabel.

Other Ashkenazic authorities disagreed and directed that פטום הקטורת be said at the end of יום כיפור תפלת מוסף:

מגן אברהם סימן תרכב' ס"ק א' – אין כאלהינו – נתקן נגד י"ח ברכות שאומרי' בחול ובי"ב כבר אמרו אהללך בקול רם וכו' (מט"מ מהרי"ל) ועוד דנתקן נגד קרבנות ובי"ב מביאים הרבה קרבנות (שם) וא"כ פטום הקטורת יש לאומרו.

Translation: The recital of the prayer of Ain K'Elokeinu was instituted to be a substitute for reciting the daily Shemona Esrei. On Yom Kippur, however, we recite other prayers that serve as substitutes like the Piyut of A'Halilecha B'Kol Rom, etc. (Maharil). In addition it was composed to correspond to the sacrifices brought that day and on Yom Kippur, we read about the many Korbanos that were brought that day. Therefore, it is appropriate to recite the paragraph of Pitum Ha'Kitores after Tefilas Mussaf on Yom Kippur.

Other Ashkenazic authorities suggested that פטום הקטורת be said individually and not as part of the public service:

ט"ז אורה חיים סימן תרכב' ס"ק ג' – וא"א אין כאלהינו. – לפי שבשבת אומרים כן כדי למלאות החסר ממאה ברכות בכל יום ובי"ב איכא הרבה וא"צ למלאות. גם פטום הקטורת א"צ לומר שהוא כלול בעבודה אבל נראה יותר טוב לאומרו ביחידות שהרי סימני הקטורת לא הוזכרו בעבודה כנ"ל:

Translation: The prayer of Ain K'Elokeinu is recited on Shabbos in order to reach the goal of reciting one hundred Brachos on Shabbos but on Yom Kippur, we have other Brachos that we recite that bring us to the total of one hundred Brachos. It is not necessary to recite the paragraph of Pitum Ha'Kitores on Yom Kippur since references to the Kitores are found in the Piyuttim that describe the sacrificial service of the day. Nevertheless, it is a good practice to recite the paragraph of Pitum Ha'Kitores individually since the actual spices that made up the Kitores are not mentioned in the order of the sacrifices of Yom Kippur.

It is difficult to find any Ashkenazic authorities who explain why we do not recite עלינו לשבח at the end of תפלת מוסף on יום כיפור. Similarly, none of them discuss why we do not say עלינו לשבח at the end of any of the other תפילות of יום כיפור day including תפלת נעילה. A possible explanation for its omission may be that the recital of עלינו לשבח at the end of a תפלה represents a statement of יחוד, G-d's singularity, that we are to say just before leaving the synagogue. Since on יום כיפור, it was anticipated that the תפילות would be recited back-to-back, without a break, the opportunity to make such a statement would not arise except at the end of תפלת נעילה. That would explain why we end תפלת נעילה with a statement of יחוד that is represented by the first פסוק of קריאת שמע. Ending תפלת נעילה with a statement of יחוד may be a practice that has been followed well before the custom of reciting עלינו לשבח at the end of תפילות began.

I did find one comment on this issue that is attributed to Rabbi Joseph Soloveitchik, z"l (the "Rav"), on page 681 of the מהזור מסורת הרב ליום כיפור:

The Conclusion of Mussaf

Aleinu is not recited after Mussaf nor after Mincha on Yom Kippur because Aleinu is traditionally the last prayer prior to departure from synagogue, and indeed constitutes the very license to end prayer and leave the synagogue. The Gemara in Yoma³ [sic] (23a) suggests that Yom Kippur is characterized as a day of נפיש סידורא, expanded prayer, and the Rambam (Hilchos Teshuva 2:4) writes that a practice of one who does teshuvah is to cry constantly before Hashem. The penitent must feel that his prayer thus far has been insufficient, his atonement is just out of reach, and hence his prayer on Yom Kippur must be continuous. Aleinu, which normally signals the conclusion of the prayer service, is therefore not recited at this time (Yarchchei Kallah, 1973; Mesorah Journal, Volume 7, p. 3).

The comments of the Rav are built on the premise that the prayer services on יום כיפור are recited back-to-back. I have been told by those who attended יום כיפור services at Maimonides School that it was the Rav's practice to recite סליחות during each of the תפילות on יום כיפור. As a result, there was no break during the services and indeed the תפילות were recited back-to-back. Nevertheless, in synagogues in which a break is taken between תפלת מוסף and תפלת מנחה or between any other תפילות, a question arises as to whether עלינו לשבח and פטום הקטורת, אין כאלהינו should be said. Rabbi Abraham Kosman in an article entitled: ביאור והערות לסידור מאת האדר"ת זצ"ל-תפלת דוד (כ"י): ישרון ט' תשס"א תרלג-תרמג, reproduces comments made by Rabbi Elijah David

3. The correct citation is Megilah 23a. The words appear as דנפיש סידורא.

Rabinowitz-Teomim⁴, z”l who is known by the acronym, האדר”ת, on this issue:

אין כאלהינו וכו', עלינו

הנדפס בשם המהרי”ל⁴⁶ מה שאין אומרים “אין כאלהינו” ביוה”כ – טעמים חלושים הם, וביותר מש”כ שהוא נגד הקרבנות וביוה”כ מקריבין הרבה קרבנות, והלא גם בשבועות מקריבין כמו ביוה”כ, וגם הלא בעוה”ר בזה”ז אין אנו מקריבין כלל, ותו, איזה חסרון אם נאמרנו גם עם הקרבנות הרכים.

Translation: We find statements published in the name of the Maharil to the effect that we do not recite Ain K'Elokeinu on Yom Kippur. His position is based on weak reasoning particularly in his stating that Ain K'Elokeinu is recited to correspond to the sacrifices and that on Yom Kippur we describe the many sacrifices brought on that day. Is it not true that on Shavuot many sacrifices were brought and is it not true that we no longer bring sacrifices, so what harm could there be in reciting Ain K'Elokeinu despite our having described the many sacrifices of Yom Kippur.

אבל קושטא דמילתא הוא לפי שסידורא דיומא רב הוא ונפיש טובא וכבמגילה⁴⁷, ובפרט אחר רוב הזמנים שהוסיפו הפייטנים והסלחים וחיברו פיוטים וסליחות רבות, וכל היום מבלי מנוח אומרים רצופים זה אחר זה, ע”כ אין הפסק כלל בין מוסף למנחה ולא מצינו דוגמתו בכל הימים טובים, על כן קיצרו בזה.

ובשנים האלו שירדה חולשא לעלמא ונהגו סלסול בעצמם לנוח ולהנפש אחר מוסף כחצי שעה ויותר וכל אחד הולך לביתו, לדעתי באמת צ”ל “אין כאלהינו” ו”עלינו” ככל הימים טובים, ולחלק מצות תפלת מוסף לעצמה.

Translation: But in truth the primary reason not to say Ain K'Elokeinu is because the prayer services of the day are long. Yom Kippur is known as a day of extended prayer as we find it described in Maseches Megilah particularly since we recite so many Piyuttim and Selichos. The entire day is spent in synagogue without a break with the prayer services being said back-to-back. That results in there being no break between Tefilas Mussaf and Tefilas Mincha. That distinguishes Yom Kippur from the other holidays and explains why some prayers are omitted.

Nevertheless, in our day and age when the community appears to be weaker than in previous generations and have afforded themselves the luxury of taking a break away from synagogue in order to rest at home after completing Tefilas Mussaf for at least half an hour, it is my opinion that it is necessary to recite Ain K'Elokeinu and Aleinu as we do on all holidays and to treat Tefilas Mussaf as an independent prayer service.

Sephardim follow the practice of reciting אין כאלהינו, פטום הקטורת, עלינו לשבח and פטום הקטורת at the end of תפלת מוסף on יום כיפור. Such a practice is referred to in the following source:

ספר שבולי הלקט סדר יום הכיפורים סימן שכ'—ומתפללין של מוסף בלחש כסדר הכתוב במחזורים . . . ואומר סדר עבודה אתה כוננת או סדר אחר על שם ונשלמה פרים שפתינו ויש שרגילין לשנות משניות יומא ואין אומרים סליחות במוסף ולא שלש עשרה מדות

4. Rabbi Eliyah David Rabinowitz-Teomim, z”l (1843—1905), a Lithuanian rabbi in the 19th century who served as the leader of the Jewish community of Panevžys, and as the Rosh Yeshiva of Mir, led the Ashkenazi community in Jerusalem.

ומתודה באמצע התפלה הכל כמו שכתוב במחזורים וחותמין בקדושתא כי אתה סולהן
לישראל ואומר ברכת כהנים ואומר היום תאמצנו וקדיש גמור אין כא-להינו וקדיש בלא
תתקבל.

Translation: We recite the silent Shemona Esrei of Mussaf as it is presented in Machzorim . . . and the prayer leader recites the order of the sacrificial service by way of the Piyut of Ata Konanta or some similar Piyut based on the rule "may the words of our mouths be accepted as a substitute for offering the sacrifices." Some then follow with the practice of reciting the Mishnayos of Maseches Yuma. They do not recite Selichos in Tefilas Mussaf and not the Thirteen Attributes of G-d. Viduy is said as part of the middle Bracha of Shemona Esrei during the repetition of Shemona Esrei, as is provided in the Machzorim. They end the middle Bracha by saying Ki Ata Solchon L'Yisroel. The Kohanim perform Birkas Kohanim and then the prayer leader recites the Piyut of Ha'Yom T'Amtzeinu and Kaddish Tiskabel. Then Ein K'Elkeinu and then the mourner's Kaddish.

The Role Of עלינו לשבח In Our תפילות

In the comments attributed to Rabbi Soloveitchik, z"l, in the מחזור מסורת הרב ליום כיפור, the Rav describes the role of עלינו לשבח as: the very license to end prayer and leave the synagogue. The Rav's explanation can be challenged from a historic point of view. The practice of ending our תפילות with the recital of עלינו לשבח is first found among the writings of the Ashkenazic ראשונים. Its recital began in response to the Crusades and the murder of the Jews of Blois, France, in 1172 (See Newsletter 5-49). Its purpose was to be a statement of יחוד said to encourage the Jewish community to withstand the religious persecutions they were facing. What then is "the license to end prayer and leave the synagogue?" I would argue that is the role of קדיש תתקבל. We close our prayers with a request that G-d collect all the prayers of the various Jewish communities and to view them as one single prayer, the prayer of the Jewish People. That statement sends a message that each Jew who attends a מנין is not representing himself nor just the group of ten or more men who are present. Instead he is part of a group that represents the entire Jewish People. To see his role that way, he should consider the possibility, as absurd as it might be, that he may be part of the only group of ten men praying for the Jewish People at that moment.

The view of עלינו לשבח as a statement of יחוד explains two other circumstances in which עלינו לשבח is said. We repeat עלינו לשבח at the conclusion of a ברית מילה and we repeat עלינו לשבח after reciting קידוש לבנה. In the case of a ברית מילה, we repeat עלינו לשבח because the infant child was uncircumcised when עלינו לשבח was said at the conclusion of the prayer service that preceded the ברית מילה and had no standing to make the statements found in עלינו לשבח. We repeat עלינו לשבח after the ברית מילה so that the now circumcised child is included.

קידוש לבנה is said outdoors and we look at the moon as we recite the prayers. Those present and those watching might misunderstand and conclude that we are praying to the moon. In order to clarify any possible misunderstandings, we follow the prayers of קידוש לבנה with the recital of עלינו לשבח, a statement of יחוד.